

فلسفه ۱

۱

تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می‌باشد. (۲ نمره)

- (الف) دانش فلسفه از جهت روش با ریاضی متفاوت است.
- (ب) با تحلیل عقیده و طرز فکر افراد می‌توان اهداف و معنای زندگی آن‌ها را تا حدودی حدس زد و متوجه شد.
- (ج) شکل‌گیری دانش معرفت‌شناسی نتیجه تأمل فیلسوفانه در مسائل مربوط به شناخت است.
- (د) مبانی و زیربناهای فلسفه‌های مضاف در علوم مختلف قرار دارند.
- (ه) با توجه به پیشرفت‌های علمی اخیر، می‌توان اطلاعات دقیقی از آغاز فلسفه ارائه داد.
- (و) سوفیست‌ها پیروزی بر رقیب را به جای رسیدن به حقیقت، هدف اصلی خود قرار دادند.
- (ز) از نظر سقراط گریز از بدی دشوار است اما گریز از مرگ دشوار نیست چراکه مرگ از بدی تندتر می‌دود.
- (ح) «چیستی و امکان» معرفت هر دو بدیهی‌اند. چیستی معرفت نیاز به تعریف و امکان معرفت نیاز به دلیل ندارد.

راهنمای تصحیح

- (الف) نادرست (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۱۰)
- (ب) درست (۰/۲۵) (درس ۳ - صفحه ۲۱)
- (ج) درست (۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۶)
- (د) نادرست (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۵)
- (ه) نادرست (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه ۲۹)
- (و) درست (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه ۳۴)
- (ز) نادرست (۰/۲۵) (درس ۵ - صفحه ۴۱)
- (ح) نادرست (۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۶ و ۴۷)

پاسخ‌دهی تشریحی

هر دانشی یک موضوع خاص را بررسی می‌کند ولی فلسفه به یک موضوع خاص نمی‌پردازد. فلسفه از جهت موضوع منحصر به فرد است ولی از جهت روش عقلی و قیاسی و شبیه دانش ریاضیات است.

(د)

درس‌Box

شاخه‌های فلسفه، از جمله فلسفه‌های مضاف، حلقه اتصال و پل ارتباطی بین بخش اصلی فلسفه (هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی) با علوم مختلف و محدوده‌های خاص آن‌ها هستند. یعنی قواعد هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی را به حوزه‌های خاص علوم منتقل می‌کنند. اگر قوانین بنیادین وجودشناسی را به علوم مختلف سرایت دهیم، باز هم کاری فلسفی کرده‌ایم. هر علمی شاخه‌ای از فلسفه را در خود دارد و مسائل بنیادین آن علم در این بخش (فلسفه‌های مضاف) بررسی می‌شوند. آن‌چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته می‌شود، اساس و شالوده نظریات در علوم مختلف قرار می‌گیرد.

مثال سؤال «آیا فضایل اخلاقی ذاتاً برای ما ارزشمند است؟» در فلسفه اخلاق بررسی می‌شود.

(۱) دلیل ظهورشان ← آرا و نظرات گوناگون و غالباً متضاد دانشمندان پیرامون جهان و انسان

نتیجه این آرای متضاد

۱- غالب شدن تشویش و نگرانی بر مردم
۲- پراکنده شدن بذریعۀ اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه در ذهن مردم

نظریات اندیشمندان را به ۲ دلیل ۱- تضاد سخنان آنان با هم
بیپایه می دانستند. ۲- عدم ارائه تفسیر درست از جهان

(۲) منطادی گران
بی اعتباری علم و
اندیشه بودند که

به جای آموزش علوم به سخن وری روی آوردند.
به جای رسیدن به حقیقت، پیروزی بر رقیب را هدف قرار دادند.
اصل حقیقت و واقعیت را انکار کردند.

(ح)

چیستی معرفت:

معنا و مفهوم معرفت کاملاً روشن و بدیهی است و نیاز به تعریف ندارد.
ابهام از جهت کلمه و لغت است که با بیان معادل می شود آن را رفع کرد.

امری بدیهی است و نیاز به تحقیق و یافتن دلیل ندارد.

همین که رفتاری انجام می دهیم نشان می دهد که قدرت شناخت داریم.

امکان معرفت:

اگر معرفت و شناخت ممکن نبود، انسان هیچ عملی نمی توانست انجام دهد.
با وجود بدیهی بودنش به دلیل مسائل پیچیده پیرامون آن هم در گذشته و هم در زمان حال انکار شده است.

هـ) نمی توان برای دانش فلسفه، از نظر زمانی آغازی تعیین کرد. همان طور که نمی توان گفت فلسفه ابتدا در کدام سرزمین پدید آمده است. هر جا تمدنی شکل گرفته کسانی بوده اند که درباره اساسی ترین مسئله های زندگی بشر می اندیشیده اند، گرچه آثار مکتوبی به ما نرسیده باشد و اطلاعی از آن ها نداشته باشیم.

ز) سقراط، خطاب به آتنیان می گوید: «ای آتنیان! گریز از مرگ دشوار نیست، اما گریز از بدی دشوار است؛ زیرا بدی تندتر از مرگ می دود.»

۲ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید. (۲ نمره)

- (الف) صدرا المتالهین، ماندن در را شایسته انسان نمی‌داند و از انسان می‌خواهد از آن عبور کند.
(ب) لفظ سوفیست در ابتدا به معنای بود.
(ج) در آغاز شکل‌گیری فلسفه در یونان باستان، مسئله‌ای که اندیشمندان را به خود مشغول می‌داشت، بود.
(د) تمثیل غار مثالی برای و رهایی از عادات غیرمنطقی است.
(ه) از نظر هراکلیتوس، وجود است که جهان را می‌سازد.
(و) سقراط می‌گفت: نباید جسم و مال و ثروت را بر ترجیح داد.
(ز) توجه ویژه به معرفت‌شناسی، سبب شد که شاخه معرفت‌شناسی فلسفه، رشد بیشتری کند.
(ح) شک و تردید در این مورد که آیا انسان قادر است به همه پیچیدگی‌ها و اسرار و رموز مغز پی ببرد یا نه؛ بیانگر قدرت شناخت است.

راهنمای تصحیح

(الف) فطرت اول (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۵)

(ب) دانشمند (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۷)

(ج) دگرگونی‌های طبیعت (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه ۳۰)

(د) استقلال در اندیشه (۰/۲۵) (درس ۳ - صفحه ۲۴ و ۲۵)

(ه) اضداد (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

(و) کمال نفس (۰/۲۵) (درس ۵ - صفحه ۳۸)

(ز) کانت (۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۶)

(ح) محدودبودن (۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۵)

(الف)

درس Box

ملاصدرا ماندن در فطرت اول

را شایسته انسان نمی‌داند و از

نظر ملاصدرا: انسان‌ها می‌خواهد از فطرت

اول عبور کرده و به فطرت

ثانی که مرحله‌ای برتر است

برسند.

تفکر غیرفلسفی ← زمانی که انسان با سؤال‌های

معمولی و روزانه روبه‌روست و به دنبال پاسخ

آن‌هاست ← فطرت اول: مشغول بودن به امور

عادی زندگی و تفکر در آن‌ها

از تفکر: تفکر فلسفی ← عبور از مرحله قبل و پرداختن

جدی و پیوسته به سؤال‌های خاص (چه شاعر

باشد چه مهندس چه کارگر و ...) ← فطرت ثانی:

ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها

(ب)

دانشمندان زمان سقراط و قبل از او خود را «سوفیست» یعنی دانشمند می‌خواندند، اما سقراط مایل نبود او را سوفیست بنامند و خود را فیلسوفوس (فیلسوف) یعنی دوستدار دانش نامید؛ علت:

۱- به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی (علت قطعی)

۲- هم‌ردیف‌نشدن با سوفیست‌ها (علت احتمالی)

ویژگی سوفیست‌ها:

۱- دغدغه برخی از آن‌ها که بیشتر به تعلیم سخنوری و وکالت اشتغال داشتند، بیان واقعیت و دفاع از حقیقت نبود.

۲- پیروزی بر رقیب را مهم‌ترین هدف می‌دانستند. به همین خاطر در استدلال‌های خود مغالطه می‌کردند که به ظاهر درست باشد.

نتیجه این رویه سوفیست‌ها: این گروه برای حقیقت ارزش زیادی قائل نشده و گفتند هر کس هر چه خودش فهمید، همان حقیقت است. بعدها سوفیست معنای اصلی خود را از دست داد و مفهوم مغالطه‌کار به خود گرفت و کلمه سفسطه در عربی که از سوفیست گرفته شده معنای مغالطه پیدا کرد.

سوفیست:] ۱- معنای اصلی (قدیمی) دانشمند
۲- معنای جدید، مغالطه‌گر

(ه)

۱) نظریه وحدت اضداد: اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با هم جمع شوند.
هراکلیتوس دو نظریه ← وجود این اضداد جهان را می‌سازد.
۲) نظریه تغییر دائمی جهان: در جهان همه‌چیز در حال تغییر است و ثابت نیست.
مشهور دارد: ← دگرگونی، قانون کائنات است ← «دو بار نمی‌توان در یک رودخانه شنا کرد.»

در سؤالات زیرگزینه مناسب را انتخاب کنید. (۱/۲۵ نمره)

- الف) کدام مورد از نظر سقراط بیانگر راز پیام سروش دلفی بود؟
 (۱) به ما بنمایاند که تا چه پایه نادانیم (۲) داناترین مردم سقراط است.
 ب) با توجه به آن که علم و معرفت یکی از اقسام هستی است، میان وجودشناسی و معرفتشناسی کدام یک از نسبت‌های چهارگانه وجود دارد؟
 (۱) عموم و خصوص مطلق (۲) عموم و خصوص من وجه
 ج) فلسفه از چه طریقی راه رسیدن به اعتقادات درست را هموار می‌کند؟
 (۱) دوری از مغالطه (۲) معنابخشی به زندگی
 د) مورخان فلسفه، چه کسی را نخستین اندیشمند یونانی می‌دانند که اندیشه‌های فلسفی مشخصی داشته است؟
 (۱) فیثاغورس (۲) تالس
 ه) همین که با عمل آموختن و یادگیری در مسیر شناخت پیش می‌رویم، نشان‌دهنده کدام خصوصیت شناخت است؟
 (۱) محدود بودن (۲) تدریجی بودن

راهنمای تصحیح

- الف) «۱» (۰/۲۵) (درس ۵ - صفحه ۴۰)
 ب) «۱» (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۳)
 ج) «۱» (۰/۲۵) (درس ۳ - صفحه ۲۲)
 د) «۲» (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه ۳۱)
 ه) «۲» (۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۵)

الف)

در الهامی به دوست سقراط، کرفون، گفته بود: «داناترین مردم سقراط است.»
 سروش معبد دلفی: تفسیر از نظر سقراط: «نام مرا به عنوان مثال گفته است تا بگوید داناترین شما آدمیان، کسی است که مانند سقراط بداند که نمی‌داند.»
 هدف سقراط از جملاتش: تواضع و فروتنی در برابر علم و دانش

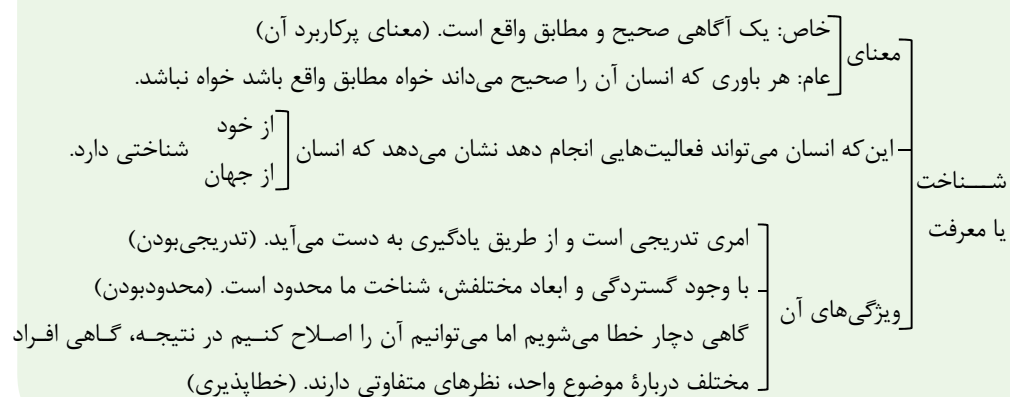
ج)

با به کار بردن قواعد منطقی در اندیشه‌های فلسفی صورت می‌گیرد.
 دوری از مغالطه‌ها: با کاسته‌شدن از مغالطات، فهم درستی از حقایق عالم هستی و مسائل بنیادین به دست می‌آوریم.
 نمونه‌هایی از مغالطات فلسفی برای عبرت گرفتن دیگران توسط فیلسوفان بیان می‌شود.

د)

نخستین اندیشمند یونانی در قرن ۶ قبل از میلاد بود که اندیشه فلسفی مشخصی داشته است.
 آثار وی: نوشته‌هایی داشته است اما هیچ‌کدام به دست ما نرسیده است پس برای شناخت او باید به فیلسوفان بعد از وی مراجعه کرد.
 خورشیدگرفتگی سال ۵۸۰ قبل از میلاد را پیش‌بینی کرد.
 مانند سایر اندیشمندان به دنبال یافتن مبدأ تغییرات و دگرگونی‌ها بود.
 تالس
 آب را اولین عنصر و پایه و اساس سایر ۱- همه چیز را در نهایت، ساخته شده آب می‌دانست.
 چیزها می‌دانست پس ۲- آب از نظر او، پایه تمام هستی است.
 ۱- آب در درجات بالا بخار می‌شود.
 ۲- آب در درجات پایین منجمد و سخت می‌شود.
 ۳- گیاهان وقتی می‌رویند که آب به صورت باران
 دلائل او برای عنصر اولیه دانستن آب
 باران؛ پس گیاهان هم شکل دیگری از آب هستند.
 نتیجه: چون آب به هر ۳ حالت جامد، مایع و گاز
 هست و گیاهان هم شکل دیگری از آب‌اند، پس
 سایر موجودات هم شکل دیگری از آب‌اند.

(ه)

۴ مفاهیم ستون سمت راست را به مفاهیم ستون سمت چپ مرتبط کنید. (در ستون سمت چپ یک مورد اضافی

است.) (۰/۷۵ نمره)

الف) توانایی انسان در شناخت امور محسوس و نامحسوس	۱) ارزش شناخت
ب) پیشرفت پیوسته شناخت انسان از ابتدای تولد	۲) توانایی شناخت
ج) به کارگیری ابزارآلات برای رفع نیاز	۳) تدریجی بودن شناخت
	۴) محدوده شناخت

راهنمای تصحیح « الف) «۴» (۰/۲۵)

ب) «۳» (۰/۲۵)

ج) «۲» (هر مورد ۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۵)

مفاهیم ستون سمت راست را به مفاهیم ستون سمت چپ مرتبط کنید. (در سمت چپ یک مورد اضافی است.)

(۰/۷۵ نمره)

الف) استفاده از اشیا برای رفع نیازهایمان	۱) تدریجی بودن شناخت
ب) فراگیرتر بودن شناخت انسان از مسائل محسوس	۲) توانایی شناخت
ج) آغاز فرایند شناخت انسان و پیشرفت انسان از بدو تولد	۳) ارزش شناخت
	۴) محدوده شناخت

پاسخ: الف) «۲» (۰/۲۵)

ب) «۴» (۰/۲۵)

ج) «۱» (۰/۲۵) (درس ۶ - صفحه ۴۵)

مراحل تفکر فلسفی را کامل کنید: (۰/۲۵ نمره)

۵

الف: ← ب: ← ج: رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات متناسب با سؤال ← د:

راهنمای تصحیح >> الف) روبه‌روشدن با مجهول‌ها و مسئله‌های فلسفی (۰/۲۵)

ب) طرح پرسش‌های فلسفی (۰/۲۵)

د) رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۵)

مراحل تفکر فلسفی ← روبه‌روشدن با مسئله‌های فلسفی ← طرح پرسش‌های فلسفی ← رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌های فلسفی و انتخاب معلومات مناسب ← رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت برای درست فکرکردن و قرارگرفتن در مسیر درست تفکر فلسفی نیاز به برداشتن گام‌های زیر است:

آگاهی از مجهولات و ندانسته‌ها ← **جست‌وجوی** پاسخ سؤالات ← **ارائه استدلال** صحیح ← داشتن **معیار** برای پذیرفتن پاسخ

با دقت در سؤالات فلسفی درمی‌یابیم که مربوط به موضوعات اساسی و بنیادی هستند و در صورت نداشتن پاسخ درست و قانع‌کننده برای آن‌ها، تصمیم‌گیری انسان به نتیجه روشنی نخواهد رسید.

درس Box

درک و دریافت فلسفی از متن: (۱ نمره)

متن زیر را بخوانید و مشخص کنید که هر مورد بیانگر عقیده کدام فیلسوف است.

سه دوست برای تفریح به کنار رودخانه‌ای رفته و چادر و لوازم پیک‌نیک خود را چیده تا از روز تعطیل خود در کنار آن رود زیبا لذت ببرند. اولین نفر که کنار آب ایستاده بوده بیان کرد: «آب ماده عجیبی است که در طبیعت به هر سه شکل جامد و مایع و گاز شاهد آن هستیم.» (۱) فرد دیگری که کنار وی بود بیان کرد: «این آب و همه چیزهایی که در حال مشاهده آن هستیم، دائماً در حال حرکت و سیلان است.» (۲) دوست سوم به کنار آن‌ها آمد و گفت: «عجیب‌تر از آب، خود جهان هستی است، اما در این جهان هستی دگرگونی و تغییر راه ندارد و همه چیز ثابت و واحد است.» (۳) فرد اول در ادامه صحبت‌هایش گفت: «به جز آب تا به حال به اعداد و اصول آن‌ها توجه کرده‌اید؟ امکان دارد که ماده اولیه و سازنده همه چیز حتی آب نیز همین اعداد باشند.» (۴)

راهنمای تصحیح (۱) تالس (۰/۲۵)

(۲) هراکلیتوس (۰/۲۵)

(۳) پارمنیدس (۰/۲۵)

(۴) فیثاغورس (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳)

کسب Box

نخستین فلاسفه یونان قبل از سقراط	
۱- تالس	مورخان فلسفه او را نخستین اندیشمندان یونان می‌دانند که اندیشه فلسفی مشخصی داشته و در قرن ۶ پیش از میلاد می‌زیست. از تالس هیچ نوشته‌ای باقی نمانده است. راه آگاه‌شدن از افکار او، از روی نوشته‌های فیلسوفان بعدی می‌باشد. تاریخ تولد و مرگ او مشخص نیست. در سال ۵۸۵ قبل از میلاد، کسوفی (خورشیدگرفتگی) را پیش‌بینی کرد که ۵ سال بعد آن رخ داد. مانند دیگر اندیشمندان آن دوره دنبال یافتن مبدأ تغییرات و دگرگونی بود ← آب را اولین عنصر و پایه و اساس چیزها می‌دانست. توضیح: همه چیز از آب ساخته شده. آب در درجات بالا بخار و در درجات پایین منجمد می‌گردد. وقتی باران می‌بارد گیاهان از زمین می‌رویند؛ پس این‌ها هم حتماً شکل دیگری از آب هستند.
۲- فیثاغورس	پایه‌گذار ریاضی و هندسه (از پایه‌گذاران فلسفه) ریاضیات را با فلسفه و عرفان درهم آمیخت و دستگاه فلسفی عمیقی بنا نهاد. سخن ارسطو درباره او و پیروانش: «فیثاغوریان نخستین کسانی بودند که خود را وقف ریاضیات کردند و باعث پیشرفت آن شدند. آنان اصول ریاضی را در تمام موجودات صادق دانسته و اعداد و اصول آن را همان عناصر اولی همه موجودات می‌دانند.» - لفظ فلسفه و کیهان را برای اولین بار به کار برد. - واژه تئوری را به معنای امروزی به کار برد.
۳- هراکلیتوس	شهرت او در تاریخ فلسفه به دلیل دو نظریه او است: ۱- وحدت اضداد: معتقد بود اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با هم جمع شوند، مثل سربالایی و سربایینی در کوه یا پر و خالی در لیوان. وجود اضداد است که جهان را می‌سازد و گریزی از ستیز و تضاد نیست. ۲- تغییر و تحول دائمی جهان: می‌گفت همه چیز در سیلان و حرکت است و هیچ چیز ثابتی وجود ندارد. دگرگونی قانون زندگی و کائنات است. بر همه چیز فرمان می‌راند و نمی‌توان از آن

گریخت، نمی‌توان در یک رودخانه دو بار شنا کرد.	
بنا به قول افلاطون، سقراط در جوانی با پارمنیدس ملاقات داشته است. او عقاید فلسفی و فلسفه خود را به صورت شعر بیان می‌کرد. برای نخستین بار به مفاهیم اصلی فلسفی (بودن = وجود) و (شدن = حرکت) توجه دقیق کرد و تفاوت آن دو را ذکر نمود. برخلاف هراکلیتوس، از نظر او هستی و وجود حقیقتی ثابت است نه در حال حرکت و شدن. معتقد بود در جهان، نیستی راه ندارد و نمی‌توان گفت «نیستی، هست» زیرا تناقض‌آمیز است. ما با یک واقعیت بدون تغییر؛ جاودان و فناپذیر روبه‌رو هستیم ← راه درک آن با حواس نیست بلکه با تفکر عقلی است. حواس ← مرتبه ظاهری جهان را نشان می‌دهد که مختلف و متغیر است. عقل ← می‌توان به لایه باطنی و حقیقی رسید که بدون تغییر و جاودانه است.	۴- پارمنیدس

به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

۷ چه عاملی موجب ظهور دانش فلسفه گردید؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح >> تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات اساسی و بنیادین (۲۵/۰) (درس ۱ - صفحه ۶)

درس Box

دانش فلسفه:

نتیجه تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات بنیادین ← ظهور دانش فلسفه ← دانش فلسفه عهده‌دار بررسی قانونمند سؤالات بنیادی و اساسی است.
از همان روزهای آغازین حیات فکری انسان عده‌ای اهمیت آن را دریافته و با دقت و تأمل فراوان برای دستیابی به پاسخ صحیح تلاش کرده‌اند.

مرحله ۳: آزمون نوبت اول | پایه یازدهم ادبیات و علوم انسانی

انسان در چه صورتی می‌تواند به فواید و ثمرات تفکر فلسفی برسد؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح « در صورتی که قدرت تفکر خود را افزایش دهد و با قواعد تفکر در امور فلسفی بیندیشد. (۵/۰) (درس ۳ - صفحه ۲۲)

۹ صحبت از راه‌اندازی و گسترش بیمارستان‌های عمومی، به کدام یک از مکاتب موجود در فلسفه علوم اجتماعی

ارتباط دارد؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح >> اصالت جامعه (۵/۰) (درس ۲ - صفحه ۱۶ و ۱۷)

۱۰ علت قیام فکری و فرهنگی سقراط در آتن چه بود؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح >> احیای تفکر عقلانی (۵/۲۵) و استواری فضیلت (۵/۲۵) (درس ۵ - صفحه ۳۷)

تلاش فیلسوفان در بخش اصلی فلسفه مربوط به چیست؟ (۵/۰ نمره)

۱۱

راهنمای تصحیح

درس Box

کشف قوانین مربوط به خود هستی وجود (درس ۲ - صفحه ۱۳)

دانش فلسفه دارای یک بخش اصلی و تعدادی بخش فرعی است. بخش اصلی به منزله ریشه و اساس فلسفه است و بخش‌های فرعی در حکم شاخه‌ها و ستون‌های آن هستند.

بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه:

- این بخش درصدد بررسی اصل و حقیقت وجود و مسائل پیرامون آن است.
- تلاش فیلسوفان بر کشف قوانین مربوط به خود هستی است.
- معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است (یعنی اول باید امکان شناخت وجود بررسی شود، سپس به خود شناخت پرداخته شود). به همین علت توانایی انسان در شناخت هستی و ابزاری که با آن به شناخت هستی می‌پردازد نیز در شاخه اصلی بحث می‌شود. بخش اصلی فلسفه به دو بخش تقسیم می‌شود:
 - ۱- هستی‌شناسی: بحث در قوانین کلی و عام حاکم بر هستی
 - ۲- معرفت‌شناسی: مطالعه توانایی انسان در شناخت هستی

۱۲ چرا معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح >> چون هنگامی که فیلسوفی در مورد موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد ناگزیر درباره خود اندیشیدن و شناخت نیز دیدگاهی دارد. (۵/۰) (درس ۶ - صفحه ۴۶)

به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

تفاوت تفکر فلسفی با تفکر غیرفلسفی چیست؟ (۷۵ نمره)

۱۳

راهنمای تصحیح

تفکر غیرفلسفی، روبه‌رو شدن با سؤالات معمولی و روزانه است که غالباً مربوط به نیازهای جسمی انسان است و همان مرحله اول تفکر (فطرت اول) است. (۷۵٪) اما اندیشیدن در مورد سؤالات اساسی و بنیادین که به بعد غیرمادی او مربوط می‌شود تفکر فلسفی یا همان مرحله دوم تفکر (فطرت دوم) است. (۷۵٪) (درس ۱ - صفحه ۵)

درجین Box

مشغولیت انسان به امور روزمره و معمولی زندگی است. در آن انسان از روش‌ها و ابزارهای مختلف برای پاسخگویی به نیازهایش استفاده می‌کند.	تفکر غیرفلسفی (فطرت اول):	اقسام تفکر
عبور کردن از مسائل روزمره زندگی و پاسخ به سؤالات بنیادین است. نیاز به تلاش و جدیت پیوسته دارد.	تفکر فلسفی	
حرکت با عقل و استدلال برای پاسخ به سؤالات اساسی است. هر انسانی با هر شغلی می‌تواند وارد آن شود و نیازی به فیلسوف بودن نیست.	(فطرت دوم/ ثانی)	

علاوه بر دیدگاه اصالت فرد و اصالت جامعه، دیدگاه دیگری که در خصوص اصالت فرد یا جامعه وجود دارد را

توضیح دهید. (۱/۵ نمره)

راهنمای تصحیح

در این دیدگاه معتقدند اگرچه افراد تحت تأثیر عوامل اجتماعی هستند اما هیچ‌گاه قدرت و اختیار خود را از دست نمی‌دهند (۰/۲۵) و توانایی تأثیرگذاری بر جامعه و حتی تغییر جامعه را دارند. (۰/۲۵) معتقدند جامعه صرفاً جمع افراد نیست، بلکه با گردهم‌آمدن افراد و زندگی طولانی آنان با هم، یک روح جمعی شکل می‌گیرد (۰/۵) که می‌تواند بر افراد جامعه تأثیر بگذارد و آن‌ها را تابعی از ساختار جامعه قرار دهد. (۰/۵) (درس ۲ - صفحه ۱۶)

درس Box

سؤال مربوط به این بخش این است که «در یک اجتماع، اصالت با فرد است یا با جامعه؟»

پاسخ به سؤال بالا موجب شکل‌گیری اختلاف نظرات زیادی شده است از جمله:

راهنمای تصحیح

پارمنیدس معتقد است هستی یک امر ثابت است و حرکت و شدن ندارد (۰/۲۵). از نظر او در جهان واقع نیستی راه ندارد و نمی‌توان گفت «نیستی، هست». (۰/۲۵) برخلاف او هراکلیتوس معتقد به حرکت و تغییر و تحول در جهان بود (۰/۲۵) و می‌گوید در عالم هیچ چیز ثابتی را نمی‌توان یافت و همه‌چیز دائماً در حال تغییر و تحول است. (۰/۲۵) (درس ۴ - صفحه ۳۱ و ۳۲)

درس Box

ویژگی‌های او	ملاقات با سقراط در دوران کهنسالی (طبق بیان افلاطون) بیان فلسفه‌اش به زبان شاعرانه آغازکننده توجه دقیق به دو مفهوم بودن ← وجود شدن ← حرکت
پارمنیدس	نظرات او برخلاف هراکلیتوس است و برخلاف او: هستی را یک امر ثابت می‌داند و معتقد است: هر چه هست از اول بوده و تا ابد هم خواهد بود. به وجود آمدن و تغییر در هستی متصور نیست.
اندیشه فلسفی وی	معتقد بود که در جهان واقع، نیستی راه ندارد و این که بگوییم «هستی، هست» یک جمله تناقض‌آمیز است. درک جهان ظاهر ← به وسیله حواس و فقط درک مرتبه ظاهر باطن ← به وسیله عقل و تنها ابزار شناخت معتبر آن

سوفسطائیان چه عقایدی درباره توانایی شناخت داشتند؟ (۱ نمره)

۱۶

راهنمای تصحیح « معتمد بودند جهان را نمی‌توان شناخت (۵/۰) و علم و دانش تنها ساخته ذهن ماست و تطابق با واقعیت‌ها ندارد.

(۵/۰) (درس ۵ - صفحه ۳۷)

هدف و علت تشریح نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی توسط فیلسوفان چیست؟ چرا؟ (۱ نمره)

هدف آنان عبرت‌گرفتن دیگران است (۵/۰) زیرا برخی افراد بدون این‌که دقت کنند، در زندگی خود باوری را پذیرفته‌اند که مبنای آن یک مغالطه است و براساس آن تصمیم گرفته و عمل می‌کنند. (۵/۰) (درس ۳ - صفحه ۲۳)

راهنمای تصحیح

درس Box

دوری از مغالطه‌ها
با به کار بردن قواعد منطقی در اندیشه‌های فلسفی صورت می‌گیرد.
با کاسته‌شدن از مغالطات، فهم درستی از حقایق عالم هستی و مسائل بنیادین به دست می‌آوریم.
نمونه‌هایی از مغالطات فلسفی برای عبرت‌گرفتن دیگران بیان می‌شود.

سوفیست‌ها چه کسانی بودند و چه دغدغه‌ای داشتند؟ (۱ نمره)

۱۸

دانشمندان زمان سقراط و قبل از او، خود را سوفیست یعنی دانشمند می‌نامیدند، (۵/۰) دغدغه برخی از سوفیست‌ها، که بیشتر به تعلیم و سخنوری اشتغال داشتند، بیان واقعیت و دفاع از حقیقت نبود بلکه این گروه پیروزی بر رقیب را مهم‌ترین هدف خود می‌دانستند. (۵/۰) (درس ۱ - صفحه ۸)

راهنمای تصحیح

۱۹ روش سقراط، در بحث و گفت‌وگو چگونه بود؟ (۱ نمره)

سقراط روش بحث ثابتی داشت. (۰/۲۵) مفهومی با اهمیت را برمی‌گزید و درباره آن سؤال می‌کرد. (۰/۲۵) وقتی کسی پاسخ می‌داد، با توجه به پاسخ او سؤال دیگری مطرح می‌کرد تا مخاطب را به حقیقت برساند و حق را از زبان پاسخ‌دهنده به دست آورد. (۰/۵) (درس ۵ - صفحه ۳۸)

درس Box

سقراط روش پیوسته و ثابتی داشت که از آن در بحث‌ها استفاده می‌کرد.	} مراحل روش او	} روش او
(۱) انتخاب یک مفهوم پر اهمیت در زندگی مانند: «شجاعت»		
(۲) پرسش از چیستی آن مفهوم. مانند: «شجاعت چیست؟»		
(۳) پاسخ مخاطب و شنیدن پاسخ او		
(۴) طرح سؤالی دیگر با توجه به پاسخ فرد در مرحله قبل		
(۵) رساندن مخاطب به حقیقت با توجه به پاسخ‌هایی که می‌دهد.		
(۶) بیان حقیقت توسط خود سقراط		
سقراط این روش را شبیه کار	} نتایج روش سقراطی	} نتایج روش سقراطی
ماما می‌دانست زیرا		
سقراط هم کمک می‌کند تا مردم به حقیقت برسند.		
به مردم می‌آموخت که هر چیزی را مورد سؤال قرار دهند.		
جهالت افراد سفسطه‌گر را مشخص می‌کرد.		
در میان گروهی از مردم محبوب و در میان گروهی منفور بود.		

۲۰ بشر در زمینه امکان شناخت چه تلاش‌هایی داشته و نتیجه این تلاش چه بوده است؟ (۱/۲۵ نمره)

راهنمای تصحیح» بشر به طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور داشته، وجود اشتباه را به معنای ناتوانی خود در کسب معرفت تلقی نکرده و همواره دانش خود را افزایش داده است. (۰/۷۵) نتیجه تلاش مستمر دستیابی انسان به دانش‌های مختلف است. (۰/۵) (درس ۶ - صفحه ۴۸)